

A TANTÁRGY ADATLAPJA

A Habsburg Monarchia története

Egyetemi tanév 2025/26

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Történelem és Filozófia
1.3. Intézet	Magyar Történeti Intézet
1.4. Szakterület	Történelem
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	történelem, levéltár, művészettörténet szak
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		A Habsburg Monarchia története				A tantárgy kódja		HLM1507	
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			dr. Pál Judit egy. tanár						
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve									
2.4. Tanulmányi év	II/III	2.5. Félév	I	2.6. Értékelés módja	V	2.7. Tantárgy típusa		DS	

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	
3.4. Tantervben szereplő összórászám	28	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					30
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					26
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					30
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					14
Vizsgák					4
Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összórászám					66
3.8. A félév összórászám					100
3.9. Kreditszám					4

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	nincsenek
4.2. Kompetenciabeli	nincsenek

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

Szakmai/kulcs-kompetenciák	1. Interdiszciplináris kutatási tevékenységet folytat 2. Történelmi kutatást folytat 3. Meggyőzően érvel 4. Tudományos munkákat és szakvéleményeket alkot 5. Történelmet oktat 6. Kritikus módon közelít meg problémákat
Transzverzális kompetenciák	1. Értékeli a kulturális és művészeti megnyilvánulások sokféleségét

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	• A diákok bevezetése a Habsburg Birodalom történetének kutatásába • A modern szakirodalom bemutatása	
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	• A multietnikus Habsburg Birodalom történetének és sajátosságainak jobb megértése • Erdély és a Habsburg Birodalom kapcsolatának bemutatása, Erdély helyének elemzése a birodalmi kereteken belül	

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Egy birodalom születése	előadás, térképek rajzolása	
A Habsburg-ház felemelkedése a 16. században	előadás, megbeszélés	
Reneszansz, reformáció, ellenreformáció és katolikus reform	előadás, szövegelemzés	
Az abszolutizmus kezdetei és a rendek	előadás, problematizálás	
Az udvar mint hatalmi központ. Udvari élet és reprezentáció a kora újkorban	előadás, vetítés	
A Habsburg Birodalom a 18. század első felében	előadás, szövegelemzés	
A felvilágosult abszolutizmus reformpolitikája	előadás, vetítés	
A Habsburg Birodalom a 19. század első felében	előadás, megbeszélés	
Habsburgok: reprezentáció és magánélet	előadás, vita	
Forradalom és neoabszolutizmus	előadás, problematizálás	
Az 1867. évi kiegyezés és a monarchia átalakulása	előadás, problematizálás	
A dualista rendszer: állampolgárság és közigazgatás	előadás, szövegelemzés	
A Birodalom nemzetiségei	előadás, vetítés	

A Monarchia felbomlása	előadás, vita	
Könyvészet Kötelező Zöllner, Erich: <i>Ausztria története</i>. Bp. 1998. Gonda Imre, Niederhauser Emil: <i>A Habsburgok</i>, Budapest, 1987. Pál Judit: A Habsburg Monarchia története 1526–1848. Kolozsvár, 2014. 1–61. Ajánlott <i>Bécsi utazások. 17–18. századi utinaplók</i>. Kiad. S. Sárdi Margit, Bp. 2000. Beller, Steven: <i>Geschichte Österreichs</i>. Wien–Köln–Weimar, 2006. Bérenger, Jean: <i>A History of the Habsburg Empire 1273–1700</i>. London – New York, 1994. Brauneder, Wilhelm: <i>Österreichische Verfassungsgeschichte</i>. Wien, 1976. Bruckmüller, Anton: <i>Nation Österreich</i>, Wien, 1990. Csáky Móric: <i>Az operett ideológiája és a bécsi modernség</i>. Bp. 1999. Deák Ágnes: „Nemzeti egyenjogúsítás”. <i>Kormányzati nemzetiségpolitika Magyarországon 1849–1860</i>. Bp. 2000. Diószegi István: <i>A Ferenc József-i kor</i>. Bp. 1999. Diószegi István: <i>Az Osztrák-Magyar Monarchia külpolitikája, 1867–1918</i>. Bp. 2001. Evans, R. J. W.: <i>The Making of the Habsburg Monarchy, 1550–1700</i>, Oxford, 1979. Gerő András: <i>Ferenc József, a magyarok királya</i>. Bp. 1999. Hanák Péter: <i>A Kert és a Műhely</i>, Budapest, 1988. Hye, Hans Peter: <i>Das politische System in der Habsburgermonarchie</i>. Praha, 1998. Jászi Oszkár: <i>A Habsburg-Monarchia felbomlása</i>. Bp. 1983. Judson, Pieter M.: <i>The Habsburg Empire. A New History</i>. Cambridge MA – London, 2016. Kann, Robert A.: <i>A History of the Habsburg Empire 1526–1918</i>, Berkeley–Los Angeles–London, 1980. Kann, Robert A. – David, Zdenek V.: <i>The Peoples of the Eastern Habsburg Lands, 1526–1918</i>, Seattle–London, 1984. Lendvai L. Ferenc: <i>Közép-Európa koncepciók</i>, Bp. 1997. Lipták Dorottya: <i>Újságok és újságolvasók Ferenc József korában. Bécs–Budapest–Prága</i>. Bp. 2002. Nyíri Kristóf: <i>A Monarchia szellemi életéről</i>. Bp. 1980. Pollak, Michael: <i>Viena 1900. O identitate rănită</i>, Iași 1998. Romsics Gergely: <i>Mítosz és emlékezet. A Habsburg Birodalom felbomlása az osztrák és a magyar politikai elit emlékirat-irodalmában</i>. Bp. 2004. Rumpler, Helmut: <i>Eine Chance für Mitteleuropa. Bürgerliche Emantipation und Staatsverfall in der Habsburgermonarchie</i>, Wien, 1997. Schorske, Carl E.: <i>Bécsi századvég</i>. Bp. 1998. Sked, Alan: <i>The Decline and Fall of the Habsburg Empire, 1815–1918</i>, London–New York, 1989. Somogyi Éva: <i>Kormányzati rendszer a dualista Habsburg Monarchiában</i>, Bp. 1996. Taylor, A. J. P.: <i>A Habsburg Monarchia, 1809–1918</i>. Bp. 1998. Vocelka, Karl: <i>Geschichte Österreichs. Kultur – Gesellschaft – Politik</i>. 4. Aufl., München, 2002. Vocelka, Karl: <i>Die Familien Habsburg und Habsburg-Lothringen. Politik – Kultur – Mentalität</i>. Wien–Köln–Weimar, 2010. Vocelka, Karl – Heller, Lyanne: <i>Die Lebenswelt der Habsburger. Kultur und Mentalitätsgeschichte einer Familie</i>. Graz–Wien–Köln, 1977. Winkelbauer, Thomas: <i>Ständefreiheit und Fürstenmacht. Länder und Untertanen des Hauses Habsburg im konfessionellen Zeitalter</i>. I–II. Wien, 2003. (Österreichische Geschichte 1522–1699)		

Winkelbauer, Thomas (Hg.): <i>Geschichte Österreichs</i> . Stuttgart, 2015.		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Könyvészet		

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

• interdiszciplinaritás • magas fokú tárgyi ismeret a témát illetően, tájékozottság
--

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	a Habsburg Birodalom történetével összefüggő folyamatok megértése és elemzése	írásbeli vizsga	90%
	önálló munka	órán való tevékenység	10%
10.5 Szeminárium / Labor			
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
• a kötelező irodalom ismerete			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)²

Kitöltés időpontja:
2025. 01. 20.

Előadás felelőse:
Dr. Pál Judit

Szeminárium felelőse:
.....

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
...

Intézetigazgató:
Dr. Nagy Róbert docens

² Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.